

Περιεχόμενο Προ Διαβούλευσης

Το πλαίσιο

Η οικονομική κρίση, κυρίως κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ των ετών 2010-2014, οδήγησε στην αναστολή ολοκληρωμένων πολιτικών που αφορούν τους νέους και τις νέες. Αποσπασματικές, κατακερματισμένες και ασυντόνιστες δράσεις υλοποιήθηκαν χωρίς συνολική στρατηγική, χωρίς στόχους και χωρίς θεσμικό πλαίσιο που να ρυθμίζει και να δεσμεύει τόσο τις ενδιαφερόμενες ομάδες, όσο και την ίδια την κυβερνητική και διοικητική δράση. Παράλληλα, κατά την ίδια χρονική περίοδο, εξαιτίας της δραστηκής συρρίκνωσης του δημόσιου τομέα, καταγράφηκε μια σημαντική μείωση των φορέων που ασχολούνταν με την παραγωγή πολιτικών και την παροχή υπηρεσιών για νέους και νέες. Αποκορύφωμα αυτού υπήρξε η έμμεση κατάργηση της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς και η υποβάθμισή της σε μια απλή διεύθυνση του Υπουργείου Παιδείας.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η ελληνική νεολαία αποτελεί μια από τις κοινωνικές κατηγορίες που βίωσαν (και συνεχίζουν να βιώνουν) με τον πιο δραματικό τρόπο τις συνέπειες της κρίσης, γεγονός που αποτυπώθηκε, μεταξύ άλλων, στα υψηλά επίπεδα ανεργίας, την επισφαλή εργασία, την ελαχιστοποίηση των ευκαιριών, και την αναζήτηση διεξόδου στο εξωτερικό (κυρίως από το πιο καταρτισμένο κομμάτι της). Εν τούτοις ποτέ δεν έλαβε την υποστήριξη που έχει πραγματικά ανάγκη από την Πολιτεία. Ταυτόχρονα, η Ελλάδα ενώ διαχρονικά συμμετέχει σε σειρά πρωτοβουλιών και δράσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ενδυνάμωση και ενίσχυση των νέων της Ευρώπης, δεν έχει ακόμη αξιοποιήσει με το βέλτιστο τρόπο τα εργαλεία και τις δυνατότητες που της παρέχονται προς όφελος της δικής της νεολαίας, καθώς η προσέγγιση που ακολουθήθηκε έως τώρα ήταν αποσπασματική.

Όμως, η νεολαία δεν έχει ανάγκη την υποστήριξη της Πολιτείας μόνο κατά τη συγκεκριμένη οικονομική και πολιτική συγκυρία. Η νεολαία χρειάζεται προστασία και ενίσχυση *διαχρονικά* και *διαρκώς*. Και τούτο γιατί η νεότητα αποτελεί μια ιδιαίτερα κρίσιμη φάση στον κύκλο της ανθρώπινης ζωής, κατά τη διάρκεια της οποίας οι έφηβοι-ες/νέοι-ες καλούνται να πραγματοποιήσουν

τη μετάβασή τους από την παιδική ηλικία στην ενήλικη ζωή, να διαμορφώσουν την προσωπικότητά τους, να αναπτύξουν την ταυτότητά τους, και να κατακτήσουν την αυτονομία τους μέσω της διάδρασής τους με άτομα από το οικογενειακό, το σχολικό, το εργασιακό και το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον. Η Πολιτεία, στο βαθμό που αναγνωρίζει τη νεολαία ως κεντρικό παράγοντα στην ίδια τη διαδικασία κοινωνικής προόδου και παραγωγικής ανασυγκρότησης, οφείλει να συμβάλει στη διευκόλυνση της παραπάνω διαδικασίας μέσα από την παραγωγή στοχευμένων πολιτικών για την κοινωνικοποίηση, την ανάπτυξη των ενδιαφερόντων και δεξιοτήτων των νέων, την ελεύθερη έκφραση και αυτονομία τους και, γενικά, τη διασφάλιση των όρων και των μέσων που θα επιτρέψουν στους νέους και στις νέες να διεκδικήσουν την ισότιμη συμμετοχή τους στην κοινωνία.

Όλα τα παραπάνω καταδεικνύουν την αναγκαιότητα για την άμεση σύνταξη μιας ολοκληρωμένης εθνικής στρατηγικής, με απώτερο στόχο τη διαμόρφωση κατάλληλων συνθηκών, ώστε οι νέες και οι νέοι της χώρας μας να είναι σε θέση να πραγματώνουν όσα, με ελπίδα και προοπτική, σχεδιάζουν για το μέλλον τους. Κρίσιμη προϋπόθεση για την επιτυχία ενός τέτοιου εγχειρήματος είναι η διασφάλιση της ενεργούς συμμετοχής των ίδιων των νέων στη διαμόρφωση των πολιτικών που τους αφορούν.

Τι είναι το «Νεολαία '17-'27: Πλαίσιο Στρατηγικής και Δράσεων για την Ενδυνάμωση των Νέων»

- Είναι το κείμενο που προσδιορίζει το όραμα, τις αρχές και τους στόχους για τους νέους και τις νέες στην Ελλάδα, λαμβάνοντας υπόψη τους σύγχρονους μετασχηματισμούς της νεολαίας στο συγκεκριμένο κοινωνικό, οικονομικό και πολιτιστικό πλαίσιο.

- Είναι τα διαθέσιμα (ή και τα πιθανά) εργαλεία και προγράμματα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την επίτευξη των στόχων, αλλά και ο μελλοντικός σχεδιασμός με ορίζοντα δεκαετίας.
- Είναι οι δείκτες, οι μηχανισμοί και οι διαδικασίες εποπτείας και παρακολούθησης που θα υιοθετήσει η Ελληνική Πολιτεία προκειμένου να είναι σε θέση: αφενός, να αξιολογεί την απόδοση και την αποτελεσματικότητα των διαφόρων εργαλείων, δράσεων και προγραμμάτων και, αφετέρου, να προσαρμόζει αναλόγως τις εφαρμοζόμενες πολιτικές στα βέλτιστα αποτελέσματα.
- Είναι η εξειδίκευση και προσαρμογή στα δεδομένα της χώρας μας των γενικών Ευρωπαϊκών αποφάσεων, οδηγιών και προτεραιοτήτων για τους νέους. Ταυτόχρονα όμως είναι και η καταγραφή των αναγκών των νέων σε τοπικό επίπεδο και η προσπάθεια κάλυψής τους.
- Είναι ένα κείμενο που θα προετοιμαστεί και θα συνδιαμορφωθεί, από την αρχή μέχρι το τελικό στάδιο της επίσημης υιοθέτησής του, με την έμπρακτη συμμετοχή των νέων –τις συγκροτημένες ή άτυπες μορφές έκφρασής τους– και όλων των εμπλεκόμενων φορέων από το δημόσιο και ιδιωτικό τομέα και την Κοινωνία Πολιτών, στη βάση της φιλοσοφίας «από τους νέους, με τους νέους, για τους νέους».

Ο θεματικός σκελετός του «Νεολαία '17-'27: Πλαίσιο Στρατηγικής και Δράσεων για την Ενδυνάμωση των Νέων»

Στο πλαίσιο της προ διαβούλευσης οι ενότητες που προτείνονται είναι οι εξής:

A) Εντοπισμός και κατανόηση των αναγκών των νέων: Στη συγκεκριμένη ενότητα θα επιχειρηθεί η καταγραφή και κατανόηση των αναγκών και των προβλημάτων των νέων, καθώς και η δημιουργία ενός κοινού προτάγματος για το ρόλο τους στο μέλλον.

B) Θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας δομών και ρόλων για την υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής για τη Νεολαία: Στη συγκεκριμένη ενότητα θα δοθεί έμφαση στην κυβερνητική πολιτική για τους νέους και τις νέες, η οποία θα καταρτιστεί με γνώμονα την πρόσφατη ανακοίνωση του Πρωθυπουργού για την ανασύσταση ενός κυβερνητικού φορέα πολιτικής για τη νεολαία, καθώς και στην κατάρτιση της Εθνικής Στρατηγικής.

Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, προβλέπονται:

- Διαβουλεύσεις με τις νέες και τους νέους –τόσο με την οργανωμένη νεολαία, μέσω της εγκαθίδρυσης ενός έγκυρου μηχανισμού δομημένου διαλόγου, όσο και με τις άτυπες ομάδες των νέων–, καθώς και με όλες εκείνες τις ομάδες των ενδιαφερόμενων μερών που στηρίζουν/ή επηρεάζουν τη νεολαία.
- Προετοιμασία της διαδικασίας για τη συζήτηση του «Νεολαία '17-'27: Πλαίσιο Στρατηγικής και Δράσεων για την Ενδυνάμωση των Νέων» στη Βουλή των Ελλήνων.
- Δημιουργία (ή και βέλτιστη αξιοποίηση των υφιστάμενων) δομών, μηχανισμών και πόρων για την υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής.
- Αποτύπωση του πραγματικού αντίκτυπου της υλοποίησης του «Νεολαία '17-'27: Πλαίσιο Στρατηγικής και Δράσεων για την Ενδυνάμωση των Νέων», με συγκεκριμένη στοχοθέτηση και δείκτες μέτρησης.

Γ) Στρατηγικό πλαίσιο για την υποστήριξη των Νέων: Στη συγκεκριμένη ενότητα θα επιχειρηθεί να αναπτυχθεί το Πλαίσιο Στρατηγικής και Δράσεων για την Ενδυνάμωση των Νέων.

Ειδικότερα προβλέπεται να γίνει αναφορά:

- Στις κατευθυντήριες αρχές που θα εμπεριέχει η Εθνική Στρατηγική.
- Στους άξονες βάσει των οποίων θα αναπτυχθεί.
- Στους στόχους, τις δράσεις και τους δείκτες ανά τομέα.

Αναγνωρίζοντας ότι η υιοθέτηση αρχών όπως η συμμετοχή, η διαφάνεια και η λογοδοσία συνιστά απαραίτητη προϋπόθεση για τη χάραξη και άσκηση εθνικών πολιτικών, πολύ δε περισσότερο όταν καλούμαστε να συνδιαμορφώσουμε το Πλαίσιο Στρατηγικής και Δράσεων για την Ενδυνάμωση των Νέων με τους νέους, τις νέες και όλους όσους τους στηρίζουν, θέτουμε σε δημόσια προ διαβούλευση μια σειρά από ερωτήματα με στόχο τη συλλογή παρατηρήσεων, σχολίων και προτάσεων. Τα δεδομένα που θα συγκεντρωθούν θα ληφθούν υπόψη στο υπό κατάρτιση κείμενο που θα τεθεί –πριν την επίσημη υποβολή του στο Ελληνικό Κοινοβούλιο– σε ανοικτή δημόσια διαβούλευση στο δικτυακό τόπο Open.gov.gr, όπως προβλέπεται από τη σχετική διαδικασία.

Σας προσκαλώ να ανταποκριθείτε στην προσπάθεια αυτή, συμμετέχοντας ουσιαστικά στη συνδιαμόρφωση αυτής της σημαντικής Εθνικής Στρατηγικής, και σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για τη συνδρομή σας.

Παυσανίας Παπαγεωργίου

Γενικός Γραμματέας Διά Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς

Τα ερωτήματα της προ διαβούλευσης αναλυτικά

A) Εντοπισμός και κατανόηση των αναγκών των νέων

- **Ερώτημα 1**

Αναφέρατε ειδικά και συγκεκριμένα εμπόδια που αντιμετωπίζουν σήμερα οι νέες και οι νέοι σε τομείς της καθημερινής ζωής. Επί παραδείγματι, μπορείτε να αναφερθείτε στο ζήτημα της πρόσβασης σε τομείς όπως: η εργασία, η κατοικία, η εκπαίδευση και κατάρτιση, η πληροφόρηση και ενημέρωση, η έρευνα και καινοτομία, η υγεία (πρόληψη και περίθαλψη), κλπ.

- **Ερώτημα 2**

Περιγράψτε συνοπτικά το όραμά σας για τη θέση και το ρόλο της νεολαίας της χώρας μας στο μέλλον.

B) Θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας δομών και ρόλων για την υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής για τη Νεολαία

- **Ερώτημα 3**

Στο πλαίσιο της ανασύστασης ενός νέου κυβερνητικού φορέα πολιτικής για τη νεολαία – βάσει των εξαγγελιών του Πρωθυπουργού κατά τη συνέντευξη τύπου στο Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, στις 9 Μαΐου 2017 – αναφέρατε δομές ή και συλλογικότητες που κρίνετε απαραίτητες για την υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής για τη Νεολαία. Ενδεικτικά αναφέρονται, τα Τοπικά Συμβούλια Νέων, τα Κέντρα Πληροφόρησης Νέων, σημεία εστίασης νέων ανά περιφέρεια, σύμβουλοι νέων και άλλοι επαγγελματίες που εργάζονται με νέους, κλπ.

Γ) Στρατηγικό πλαίσιο για την υποστήριξη των Νέων

• Ερώτημα 4

Σημειώστε ποιες από τις ακόλουθες κατευθυντήριες αρχές που θα χαρακτηρίζουν το «Νεολαία '17-'27» είναι περισσότερο σημαντικές και καταγράψτε τις προτάσεις σας για την περαιτέρω εξειδίκευσή τους.

Ενδεικτικά προτείνονται τα εξής:

- Ενδυνάμωση των νέων και ενίσχυση της αυτονομίας τους.
- Διασφάλιση ισότητας για τους νέους και τις νέες (ίσα δικαιώματα, ίσες ευκαιρίες, ίση μεταχείριση) και σεβασμός της διαφορετικότητάς τους.
- Προαγωγή της ενεργούς συμμετοχής των νέων σε διαδικασίες και κέντρα λήψης αποφάσεων για θέματα που τους αφορούν.
- Κοινωνική συνοχή και αλληλεγγύη.
- Ενθάρρυνση της ατομικής και κοινωνικής υπευθυνότητας.
- Συνεργασία και αμοιβαία δέσμευση μεταξύ όλων των φορέων που στηρίζουν τους νέους.
- Τεκμηρίωση και επιστημονική έρευνα.
- Διαφάνεια.

• Ερώτημα 5

Αναφέρατε ποιοι από τους ακόλουθους άξονες και τομείς, βάσει των οποίων θα καταρτιστεί η Εθνική Στρατηγική, είναι περισσότερο σημαντικοί, και συμπληρώστε νέους, αν θεωρείτε ότι δεν έχουν καλυφθεί επαρκώς θέματα και τομείς που θα επιθυμούσατε να αναφέρετε.

Ενδεικτικά παρατίθενται:

Εκπαίδευση/ Κατάρτιση/ Μαθητεία

- Προσιτή και ποιοτική δευτεροβάθμια εκπαίδευση.
- Προσιτή και ποιοτική τριτοβάθμια εκπαίδευση (συμπεριλαμβανομένων των στρατιωτικών σχολών και σωμάτων ασφαλείας).
- Προσιτή τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση.
- Επαρκείς αριθμητικά, σύγχρονες και εξοπλισμένες εκπαιδευτικές υποδομές.
- Μαθητική μέριμνα.
- Φοιτητική μέριμνα (σίτιση, στέγαση, υγειονομική περίθαλψη, συμβουλευτική, βιβλιοθήκες, κλπ.).
- Ενίσχυση της γνώσης και των δεξιοτήτων που προάγουν τη δίκαιη και βιώσιμη ανάπτυξη.
- Ενίσχυση της Έρευνας (υποτροφίες, αναβάθμιση κοινωνικού κεφαλαίου).
- Εκπαιδευτική διαρροή.
- Κατάρτιση εκπαιδευτικών.

Υγεία/ Πρόνοια/ Ευεξία

- Διατροφικές ανάγκες (ανεπαρκής διατροφή, παχυσαρκία, ανορεξία, βουλιμία).

- Εφηβική Υγεία.
- Πρόσβαση στη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγειονομική περίθαλψη, διασφάλιση του δικαιώματος αυτοδιάθεσης του σώματος των γυναικών ανήλικων και ενήλικων.
- Προγεννητική φροντίδα για τις νέες μητέρες.
- Δικαίωμα της ιδιωτικότητας και της σωματικής ακεραιότητας των εφήβων (τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, η εφηβική εγκυμοσύνη-άμβλωση, η χρήση αλκοόλ, το κάπνισμα, η χρήση ουσιών, ο πρωταθλητισμός).
- Προώθηση της ψυχικής υγείας και ευημερίας.
- Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.
- Τροχαία ατυχήματα.

Οικονομία: Εργασία/ Επιχειρηματικότητα

- Αξιοπρεπείς θέσεις εργασίας, ίσες αμοιβές για εργασία ίσης αξίας για τους νέους και τις νέες.
- Εργασιακή διαρροή.
- Υποστήριξη της νεανικής επιχειρηματικότητας.
- Προστασία εργασιακών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των νέων μεταναστών.
- Βιώσιμη παραγωγή και κατανάλωση.
- Βιώσιμος τουρισμός.
- Συνέργειες με Ιδιωτικό Τομέα, Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις, Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία.

Δικαιοσύνη/ Δικαιώματα Νέων

- Επανένταξη / Παραβατική Συμπεριφορά/ Εξαρτήσεις.
- Ίσα Δικαιώματα (Ασθενείς, Πρόσφυγες/Μετανάστες, Άτομα με Αναπηρίες, Μειονοτικές ομάδες και λοιπά).

- Μέτρα κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων.

Νέοι και Συμμετοχή

- Δημοκρατικός Πολίτης.
- Πολιτική συμμετοχή.
- Ενεργοποίηση και συμμετοχή των νέων στην τοπική κοινωνία.

Στρατός

- Δικαιώματα.
- Συνθήκες διαβίωσης και λειτουργίας.
- Δυνατότητες εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Ελεύθερος Χρόνος

- Πρόσβαση στα πολιτιστικά αγαθά.
- Υποστήριξη Νέων Δημιουργών.
- Πρόσβαση σε πράσινους και δημόσιους χώρους.
- Κινητικότητα των Νέων.

Πληροφόρηση

- Ανοικτά Δημόσια Δεδομένα.
- Ψηφιακός εγγραμματισμός.
- ΜΜΕ, Διαδίκτυο, Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης.

Οικογένεια

- Χάσμα Γενεών.
- Υποστηρικτικό πλαίσιο νέων γονέων και κηδεμόνων (ποιοτική προσχολική ανάπτυξη, φροντίδα και εκπαίδευση).

- **Ερώτημα 6**

Αναφέρατε προτάσεις, επισημάνσεις και παρατηρήσεις, οι οποίες θα μπορούσαν να ληφθούν υπ' όψιν στην κατάρτιση του «Νεολαία '17-'27», σχετικά με ζητήματα που δεν έχουν συμπεριληφθεί στα ανωτέρω ερωτήματα.

Ενδεικτικά, θα μπορούσατε να σημειώσετε τις προτάσεις σας για την επίτευξη ενός περισσότερο προσιτού, δίκαιου και επαρκούς συστήματος υγειονομικής περίθαλψης για τους νέους, όπως και τους τρόπους που μπορούν να διασφαλισθούν οι συνεργασίες μεταξύ ενδιαφερόμενων μερών για την ποιότητα των υπηρεσιών προς τους νέους στο συγκεκριμένο πεδίο.